USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobkyně: **nezl. J. P.**, zast. zákonným zástupcem J. P., právně zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M, advokátem se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2021, č. j. OAM-334/ZA-P07-K03-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2023, č. j. 19 Az 36/2021-40,

takto:

I. Kasační stížnost se odmítá pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Marošovi Matiaškovi LL.M., advokátovi, se přiznává odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

IV. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností se nezletilá žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2023, č. j. 19 Az 36/2021-40, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2021, č. j. OAM-334/ZA-P07-K03-2021 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany tak, že se jí mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 125/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Městský soud předně neshledal důvodnou námitku, že podklady pro vydání rozhodnutí nebyly aktuální. Poukázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016–55, dle kterého nelze zastaralost zpráv *„posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové informace uplynul určitý čas.“* Žalobkyně neuvedla, k jaké změně mělo dojít od data vydání zpráv o zemi původu, z nichž vycházel žalovaný.

[3] Městský soud neshledal pochybení ani při hodnocení materiálů, které zákonný zástupce stěžovatelky předložil na CD (videa a textový soubor), když dovodil, že se jimi žalovaný podrobně zabýval a z rozhodnutí je zřejmé, jak je vyhodnotil a proč je nepovažoval za prokazující, že stěžovatelce či jejímu zákonnému zástupci hrozí zásadní nebezpečí.

[4] Městský soud se ztotožnil rovněž s hodnocením žalovaného, který neshledal, že by stěžovatelce hrozilo pronásledování z důvodů, pro něž o mezinárodní ochranu žádal její zákonný zástupce (otec). Nepovažoval-li žalovaný důvody za dostatečné pro udělení mezinárodní ochrany zákonnému zástupci stěžovatelky, je nepravděpodobné, že by dospěl k opačnému závěru ve vztahu ke stěžovatelce, navíc, když zákonný zástupce netvrdil, že by z nějakého konkrétního důvodu mohla být stěžovatelka ve větším nebezpečí v případě návratu do země původu než on samotný. Žalovaný se zabýval otázkou ohrožení zákonného zástupce, které mohlo být relevantní také ve vztahu ke stěžovatelce, a dostatečně odůvodnil, proč nejsou tyto důvody postačující pro udělení mezinárodní ochrany stěžovatelce. Městský soud k tomu doplnil, že žaloba proti rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany zákonnému zástupci stěžovatelky (jímž mu nebyla přiznána žádná z forem mezinárodní ochrany) byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2021, č. j. 32 Az 11/2000-76; v době rozhodování krajského soudu bylo ve věci vedeno řízení o kasační stížnosti zákonného zástupce proti tomuto rozsudku.

[5] Městský soud nepřisvědčil ani námitce, že je napadené rozhodnutí v rozporu s Úmluvou o právech dítěte, dle které dítě nemůže být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli. Odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu městský soud odůvodnil, že ačkoli je na místě umožnit pobyt nezletilého dítěte na území do doby posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterou podali jeho rodiče, nejedná se o důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Napadeným rozhodnutím nedochází k oddělení stěžovatelky od jejich rodičů; podle § 78b odst. 2 zákona o azylu „*ministerstvo na žádost zákonného zástupce rozhodne o strpění na území dítěte narozeného na území.*“

[6] Městský soud dále neshledal, že by žalovaný nesprávně posoudil užití § 13 a 14b zákona o azylu z důvodu neskončeného řízení o žádosti rodičů stěžovatelky, přičemž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008–57. Městský soud k tomu uzavřel, že byla-li by zákonnému zástupci nezletilé stěžovatelky udělena mezinárodní ochrana, mohla by stěžovatelka podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž udělení mezinárodní ochrany rodičům by představovalo důvod hodný zvláštního zřetele pro posouzení opakované žádosti jako přípustné (§ 11a odst. 4 zákona o azylu).

[7] Městský soud závěrem sice přisvědčil stěžovatelce, že ačkoli žalovaný v rozhodnutí uvedl, že zkoumal její rodinnou, sociální a ekonomickou situaci a přihlédl k jejímu věku a zdravotnímu stavu, následně se ke všem těmto aspektům nevyjádřil. Vyjádřil se zejména k zdravotnímu stavu stěžovatelky a zohlednil její rodinnou situaci. Nevyjádřil se k sociální a ekonomické situaci, nehodnotil její věk, avšak stěžovatelka zároveň neuváděla v tomto kontextu žádné skutečnosti, které by mohly odůvodňovat udělení azylu z důvodů hodných zvláštního zřetele tak, jak je uvádí Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Stěžovatelka ve své žalobě namítla, že žalovaný nezdůvodnil, proč není dle jeho názoru její rodinný stav důvodem hodným zvláštního zřetele. Městský soud zdůraznil, že samotná skutečnost, že

rodiče stěžovatelky jsou v České republice žadateli o udělení mezinárodní ochrany, není důvodem, pro který by jí měla být udělena mezinárodní ochrana; tato skutečnost není žádným způsobem neobvyklá a jedinečná. Žalovaný ji proto nebyl povinen v napadeném rozhodnutí hodnotit. Stěžovatelka se navíc ani nedomáhala humanitárního azylu z důvodu řízení o žádostech jejích rodičů o udělení mezinárodní ochrany.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

II. 1 Kasační stížnost

[8] Stěžovatelka v kasační stížnosti označila důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) až e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.;“ v jejím doplnění pak zúžila tento okruh na důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V obecné rovině tedy podává kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení; ve vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost; a v nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[9] Přijatelnost kasační stížnosti, a tedy přesah vlastních zájmů, spatřuje stěžovatelka v posouzení, jestli hrozí jí a její rodině vážná újma a pronásledování ze strany některých příbuzných a okultních skupin. Uvedené nemohlo být posouzeno správně, neboť správní orgán neshromáždil dostatečně aktuální, objektivní a relevantní zprávy o bezpečnostní a lidskoprávní situaci v Nigérii a neposoudil tvrzení stěžovatelčina zákonného zástupce v jejich kontextu. Přijatelnost shledává stěžovatelka také v otázce hodnocení věrohodnosti výpovědi jejího zákonného zástupce, když má za to, že bylo jednostranné a účelové. Domnívá se, že žalovaný a městský soud nerespektovali rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004–57, dle kterého není povinností žadatele o mezinárodní ochranu, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Kromě toho žalovaný a městský soud nesprávně vyhodnotili skutkové okolnosti, protože ze spisu vyplývá, že rodiče stěžovatelky od svého příchodu na území České republiky zde založili a rozvíjejí svůj rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „EÚLP“). Žalovaný a městský soud nezohlednili přiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do rodinného a soukromého života rodiny stěžovatelky a vůbec neposoudili, zda by právě z tohoto důvodu nebylo navrácení rodiny stěžovatelky do Nigérie v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[10] Stěžovatelka uvádí, že v jejím případě jsou zde dva azylově relevantní důvody – táhlé rodinné majetkové spory, kdy byla matka otce stěžovatelky obětí spirituálního útoku vúdú

s tím, že další obětí měl být právě otec stěžovatelky a – zastrašování, rekrutování a násilné útoky na stěžovatelčina otce ze strany okultních skupin.

[11] K prvnímu důvodu se městský soud vůbec nevyjádřil, a jeho rozsudek je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Zákonný zástupce stěžovatelky přitom popsal sled událostí a uvedl, proč mu ze strany rodinných příslušníků hrozí vážná újma. Spirituální útoky vúdú nejsou pouze hypotetickou hrozbou, v zemích Afriky dokládají zprávy praktikování spirituálních útoků a také jejich používání jako nástroje útlaku. Obavy otce stěžovatelky tak byly reálné. Své ohrožení odvozuje stěžovatelka od možného ohrožení jejího otce, s jehož osudem je její osud spjat pro její velmi nízký věk.

[12] Stěžovatelka namítá, že městský soud neposuzoval případ jejího otce komplexně, ale útržkovitě a vůbec nevzal v potaz jeho výpověď, která byla přitom konzistentní, bezrozporná a zapadala do celého kontextu zpráv o zemi původu. Z těchto zpráv vyplývá, že na území Nigérie působí okultní skupiny a jiné militantní organizace, které provádí útoky proti civilnímu obyvatelstvu i ve státě Edo a v sousedních (zejména jižních) státech, a to navzdory tvrzení městského soudu. Ve chvíli, kdy se otec stěžovatelky stal obětí jednoho z těchto kultů, je přímo ohrožena i stěžovatelka a útěk její rodiny ze země původu je zcela logickou reakcí. Přístup městského soudu by ve svém důsledku vedl k tomu, že by mezinárodní ochranu bylo možné udělit pouze tomu, kdo již vážnou újmu utrpěl; podle zákona o azylu však postačuje pronásledování nebo hrozba takové újmy. Celkový kontext lidskoprávní situace v Nigérii naznačuje, že hrozba v případě vážné újmy v případě navrácení existuje. K hodnocení výpovědi stěžovatelčina otce dále namítá, že městský soud přihlédl pouze k dílčím nesrovnalostem jeho výpovědi (neuvedení jména skupiny Asma) a nevzal v potaz, že jinak podal komplexní a bezrozpornou výpověď. Takový postup považuje stěžovatelka za rozporný s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 16/2010-229, v němž tento soud uvedl, že „*v projednávané věci nelze dílčí nesrovnalosti brát jako zásadní rozpory svědčící o účelovosti výpovědi a celkové nevěrohodnosti stěžovatele a) i z toho důvodu, že od jeho osoby lze očekávat pouze takové informace, které odpovídají jeho možnostem a schopnostem.*“ Stěžovatelčin otec se skupiny Asma obával, neboť ta působí i v Evropě, a s ohledem na situaci v zemi původu nemá důvěru ve státní instituce.

[13] Závěrem stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů, protože se v něm městský soud vůbec nezabýval možným porušením čl. 8 EÚLP, který garantuje právo na ochranu soukromého a rodinného života ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany. Kritéria, která mají být v takových případech zohledňována, definoval Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře (rozsudek ESLP *Boultif proti* Švýcarsku ze dne 2. 8. 2001, nebo rozsudek ESLP *Maslov proti* Rakousku ze dne 23. 6. 2008). Kritéria jako délku pobytu stěžovatele v zemi, ze které má být vyhoštěn, zda jsou v manželství děti, a jejich věk, závažnost obtíží v zemi původu zájmy a blaho dětí, pevnost sociálních, kulturních a rodinných vazeb s hostitelskou zemí a zemí původu, městský soud vůbec nehodnotil. Stěžovatelka se narodila v České republice, její bratr je zde plně integrován a život v Nigérii nezažil, rodiče stěžovatelky zde žijí více než 5 let, otec má práci a postupně se integruje do většinové české společnosti. Ačkoli se částečně jedná o nové skutečnosti, má stěžovatelka za to, že jsou natolik závažné, že představují výjimku z obecného pravidla podle § 75 odst. 1 s. ř. s., kdy se lze odchýlit od podmínky přezkumu správního rozhodnutí na základě skutkového a právního stavu, který zde byl v době vydání

správního rozhodnutí. Stěžovatelka se domnívá, že tyto skutečnosti měly být zohledněny městským soudem ve světle článku 46 odst. 3 procedurální směrnice, podle kterého má být zajištěn účinný opravný prostředek proti rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, který má obsahovat úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2019, č. j. 9 Azs 157/2019-26).

[14] S ohledem na uvedené navrhuje stěžovatelka zrušit rozsudek městského soudu a zároveň zrušit i napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

II. 2 Vyjádření žalovaného

[15] Žalovaný nepovažuje kasační stížnost za důvodnou. Má za to, že zjistil stav věci dostatečně, reagoval na důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany a shromáždil ve vztahu k nim dostatek podkladových informací. Důvody předestřené stěžovatelkou byly dostatečně posouzeny. Závěry městského soudu považuje za správné a dostatečné.

[16] Vzhledem k odkazům na propojenost důvodu stěžovatelky s důvody rodičů upozorňuje žalovaný na následný vývoj situace týkající se právě rodičů nezletilé stěžovatelky – řízení o kasační stížnosti vztahující se k otcově, k matčině a k bratrově žádosti bylo usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2023, č. j. 2 Azs 301/2021–53, zastaveno, neboť svou kasační stížnost vzali zpět.

[17] S ohledem na uvedené navrhuje žalovaný kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout, případně ji odmítnout jako nepřijatelnou.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je přípustná ve smyslu § 102 s. ř. s., stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[19] Před zahájením meritorního přezkumu se však musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační soud se již vymezením pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“* zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021 (srov. usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39).

[20] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod [52]), jež pramení ze závěrů usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které

dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský (městský) soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud (městský) v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[21] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[22] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[23] Stěžovatelka namítla nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů, protože se městský soud nezabýval táhlými rodinnými majetkovými spory, v důsledku kterých byla matka otce stěžovatelky obětí spirituálního útoku vúdú s tím, že další obětí měl být právě otec stěžovatelky. Nejvyšší správní soud uvádí, že se městský soud uvedeným výslovně nezabýval, protože stěžovatelka v žalobě takovou námitku explicitně neuplatnila. Krajský soud v řízení o správní žalobě přezkoumává napadené rozhodnutí jen v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pouze pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84). Žádnou takovou vadou však napadené rozhodnutí netrpí. Městský soud se navíc vyjádřil v tom smyslu, že se ztotožnil s hodnocením žalovaného, jenž neshledal, že by stěžovatelce hrozilo pronásledování z důvodů, pro něž o mezinárodní ochranu žádal její zákonný zástupce, který sám nebyl se svou žádostí úspěšný (viz bod 33 napadeného rozsudku). Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud se krajský (městský) soud vyslovil souhlasně se závěry, k nimž dospěl ve svém rozhodnutí i správní orgán, není takový postup nezákonný. Je-li totiž „*rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou*“ (k tomu viz např. rozsudky ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publ. pod č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 15. 7. 2011, č. j. 5 Afs 80/2010–74, nebo ze dne 24. 1. 2014, č. j. 5 As 68/2013–29).

[24] Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů spatřuje stěžovatelka rovněž v tom, že se městský soud nezabýval porušením čl. 8 EÚLP, který garantuje právo na ochranu soukromého a rodinného života, a má za to, že se jedná o důvod, pro který je třeba aplikovat výjimku z § 75 odst. 1 s. ř. s. s ohledem na čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu

a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“).

[25] Nejvyšší správní soud obecně předesílá, že dle § 75 odst. 1 s. ř. s. (*p)ři přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.* Podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice členské státy zajistí, *aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně,* tj. v českých podmínkách v řízení o žalobě vedeném před krajským soudem. Česká republika uvedenou normu netransponovala do svého právního řádu, přestože tak měla podle čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice učinit do 20. 7. 2015, a současně se jedná o normu dostatečně přesnou a bezpodmínečnou, tudíž má přímý účinek (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015–32, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS).

[26] K otázce přímé aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice lze odkázat na rozsudek NSS č. j. 10 Azs 194/2015-32, podle něhož *„[v] případě přímého účinku čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU by povinností krajského soudu bylo přezkoumat skutkovou i právní stránku případu ve věci mezinárodní ochrany ke dni svého rozhodnutí. Žadatel o mezinárodní ochranu má však též primárně povinnost uvést v řízení před správním orgánem všechny skutečnosti, které jsou mu známé a které mohou být relevantní z hlediska možného udělení mezinárodní ochrany, a dát příležitost správnímu orgánu, aby o takto přednesených důvodech jeho žádosti kvalifikovaně rozhodl. Nejvyšší správní soud po prostudování spisového materiálu konstatuje, že stěžovatel tato tvrzení bez pochybností mohl uvést již v řízení před žalovaným, neboť se jedná o skutečnosti, které nenastaly až v průběhu správního řízení, a musely být stěžovateli při podání žádosti o mezinárodní ochranu známy. Neuvedl-li stěžovatel v řízení před správním orgánem posuzujícím jeho žádost všechny relevantní skutečnosti, neumožnil mu je kvalifikovaně posoudit a učinit součástí rozhodnutí, musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí. Povinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztříštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“* (podtrženo NSS). Ačkoli Ústavní soud následně ústavní stížnost proti tomuto rozsudku zamítl nálezem ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, je vhodné pro úplnost uvést, že se zcela neztotožnil s názorem správních soudů, že nové důvody lze přednést, pouze pokud je žadatel bez své viny nemohl uvést již v řízení před správním orgánem. Podle Ústavního soudu je totiž potřeba zohlednit, že existuje i řada dalších ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již před orgánem prvního stupně. Mezi takové ospravedlnitelné důvody Ústavní soud zařadil například to, že *„dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočníka mohlo být pro žadatele zábranou*“.

[27] Stěžovatelka spatřuje zásah do soukromého a rodinného života v tom, že se narodila v České republice, její bratr je tady plně integrován, její rodiče tady žijí více než pět let, její otec zde má práci apod. I kdyby Nejvyšší správní soud akceptoval, že by se jednalo o skutečnosti relevantní pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany, což nečiní, s ohledem na shora uvedené samy tyto skutečnosti k prolomení zásady přezkumu správního rozhodnutí podle stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, nestačí. Za prvé, k prolomení této zásady může dojít pouze v řízení před krajským (městským) soudem a nikoli v řízení o kasační stížnosti, a za druhé, je třeba, aby nové skutečnosti nebyly předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení bez vlastního zavinění cizince, případně zde nenastaly ospravedlnitelné důvody předvídané Ústavním soudem. Nic z uvedeného se v nyní projednávané věci nestalo. Stěžovatelka, popř. její zákonný zástupce, si byli této své rodinné situace jistě dobře vědomi již v řízení před žalovaným i městským soudem, nicméně bez jakéhokoli relevantního důvodu tuto argumentaci neuplatnili. Nebylo tak povinností městského soudu se uvedeným jakkoli zabývat (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).

[28] Dlužno dodat, že zásah do rodinného a soukromého života může být v některých případech azylově relevantní, nicméně jen pokud se jedná o velmi výjimečné okolnosti, které musí tvrdit sám žadatel. Stěžovatelka v nyní projednávané věci žádné výjimečné okolnosti rodinného života netvrdila ani ve správním řízení, ani v řízení soudním, jak již bylo objasněno výše. K přání stěžovatelky zůstat s rodinou na území České republiky soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005–60, v němž uvedl, že *„(i)nstitut azylu není nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní" azyl neudělit.*" Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je *„azyl (...) institutem zcela výjimečným, který neslouží jako náhrada institutů zákona č. 326/1999 Sb., zákona o pobytu cizinců"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003-46), a tudíž snaha o legalizaci pobytu není azylově relevantním důvodem (srov. rozsudky ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003–46, publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004–81, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016-26). Nezletilé stěžovatelce však nic nebrání, aby využila pobytových titulů podle zákona o pobytu cizinců; při rozhodování o její žádosti pak správní orgány jistě vezmou na zřetel výše uvedené okolnosti.

[29] K námitce nedostatečného zjištění skutkového stavu žalovaným Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu, např. na rozsudky ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014-26, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, či ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17. Ve vztahu ke shromážděným podkladům pak rovněž na rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, podle kterého musí být užité podklady (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Žalovaný a následně městský soud při posouzení skutkového stavu vycházeli především z výpovědi stěžovatelčina zákonného zástupce a dále z informací,

které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Nigérii; konkrétně ze Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2020 vydané 30. 3. 2021; Informace MZV ČR č. j. 112124-6/2020-LPTP ze dne 29. 5. 2020: Situace neúspěšných žadatelů o mez. ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dl. pobytu v zahraničí; Informace OAMP: Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 3. 7 2020; Informace OAMP: Boko Haram – všeobecný přehled ze dne 9. 10. 2020, Informace OAMP: Fulové, profil etnika ze dne 19. 8. 2021; Informace australské vlády: Zpráva o zemi Ministerstva zahraničních věcí a obchodu, vnitřní přesídlení ze dne 3. 12. 2020; článku ČTK ze dne 3. 9. 2021: Nigerijským úřadům se vzdalo 6 tis. radikálů z Boko Haram a jejich příbuzných. Žalovaný vycházel rovněž ze spisového materiálu k žádosti o mezinárodní ochranu otce nezl. stěžovatelky č. j. OAM-193/ZA-ZA11-2018 a její matky č. j. OAM-192/ZA-ZA11-2018. Městský soud navíc provedl k důkazu stěžovatelkou poukazovanou zprávu EASO: Country Guidance: Nigeria; Common analysis and guidance note z října 2021. Uvedené podklady splňují výše jmenované podmínky a na jejich základě byl skutkový stav zjištěn dostatečně pro posouzení věci ve smyslu citované judikatury.

[30] Pokud jde o související námitku stěžovatelky, že žalovaný vycházel z neaktuálních informací o situaci v zemi původu, k tomu Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem uvádí, že shora uvedené informace, které jsou založeny ve správním spisu, nelze v tomto konkrétním případě považovat za zastaralé. Zastaralost zpráv nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové informace uplynul určitý čas; zastaralá je taková zpráva, která obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, již zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let (viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, publ. pod č. 3714/2018 Sb. NSS). Tvrdí-li tedy stěžovatelka, že se jedná o zastaralé informace, je také třeba, aby uvedla, z čeho tak usuzuje, přičemž se nelze spokojit s obecnou výtkou o jejich neaktuálnosti.

[31] K namítané nevěrohodnosti výpovědi zákonného zástupce Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že řízení ve věci žádosti o mezinárodní ochranu otce stěžovatelky již bylo pravomocně ukončeno (rozhodnutí ze dne 28. 7. 2020, č. j. OAM-193/ZA-ZA11-K03-R2-2018), uvedené rozhodnutí obstálo také v soudním přezkumu (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2021, č. j. 32 Az 11/2020) a řízení o kasační stížnosti bylo zastaveno v důsledku jejího zpětvzetí (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2023, č. j. 2 Azs 301/2021-53). V projednávané věci je nepochybné, že právní postavení nezletilé stěžovatelky jakožto žadatelky o azyl je do jisté míry závislé na právním postavení jejího otce, rovněž žadatele o azyl. Současně je však jejich azylové příběhy nutno posuzovat samostatně, neboť rozhodování ve věcech azylových je přísně individualizováno a mezi oběma řízeními je nezbytné odlišovat míru, v jaké dochází k porušování základních lidských práv u každé jednotlivé osoby zvlášť (přiměřeně srov. rozsudek NSS ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004-81, resp. rozsudek ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, publ. pod č. 1943/2009 Sb. NSS). Zákonný zástupce stěžovatelky nicméně ve vztahu k nezl. stěžovatelce uváděl pouze důvody, které se týkaly jeho samotného (spirituální útoky příbuzných namířené proti jeho matce a v budoucnu potenciálně proti němu kvůli majetku

a kriminální skupiny – kulty, které požadovaly, aby se stal jejich členem, což odmítal, pročež byl cílem pouliční kriminality) a poukazoval obecně na situaci v Nigérii, kterou považoval za nebezpečnou. Z žádného jeho tvrzení nelze dovodit, že by nezl. stěžovatelka mohla být ve větším nebezpečí v případě návratu do země původu než on samotný. Lze tak vycházet z toho, že otec stěžovatelky nepředestřel dostatečné důvody pro udělení jakékoli formy mezinárodní ochrany ani ve své věci, natož ve věci nezletilé stěžovatelky. Naráží-li stěžovatelka na to, že zákonný zástupce uvedl konkrétní název skupiny, která měla být původcem pronásledování, v důsledku svých obav až v řízení před městským soudem, Nejvyšší správní soud aprobuje závěry tohoto soudu, který se uvedeným zabýval v bodech 29–31 napadeného rozsudku a dovodil, že pro další posuzování azylového případu stěžovatelky tato stručná informace o konkrétním názvu skupiny neměla žádnou relevanci a není důvodem pro další posuzování jejího azylového příběhu. Nejvyšší správní soud k této námitce uzavírá, že z napadeného rozhodnutí neplyne, že by žalovaný posoudil výpověď zákonného zástupce stěžovatelky jako nevěrohodnou. Žalovaný, potažmo městský soud, při hodnocení sdělených skutečností v kontextu shromážděných podkladů o zemi původu, toliko nedovodil, že by tyto skutečnosti odůvodňovaly udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Pouhý nesouhlas stěžovatelky se závěry žalovaného, resp. městského soudu, neznamená, že jsou tyto závěry nesprávné.

[32] Městský soud se tedy v projednávané věci nedopustil žádného zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky; respektoval judikaturu, od níž se sám Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchýlit. Při přezkoumávání skutkového stavu se nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí, natož pak nedostatky závažné.

[33] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky; odmítl ji proto podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou. O věci rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[34] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS. Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto ani jemu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení.

[35] V řízení o kasační stížnosti byla stěžovatelka zastoupena advokátem na základě usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2023, č. j. 2 Azs 23/2023-26. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M, učinil dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) – (i) příprava a převzetí

zastoupení a (ii) doplnění kasační stížnosti. Za každý tento úkon náleží jmenovanému mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Tato náhrada nákladů řízení se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 2 x 300 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, musí být tato odměna a náhrada hotových výdajů dle § 35 odst. 10 s. ř. s. navýšena o částku odpovídající DPH 21 %. Celkem mu tedy bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplacena částka 8228 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu